

Delegationen för kommunerna inom skärgårdssystemet

14.2.2014

Förvaltnings- och kommunminister Henna Virkkunen

Riksdagsgrupperna

Beaktande av kommunernas skärgårdskaraktär vid reformen av kommunernas statsandelar

I den rapport om reformen av kommunernas statsandelar som lämnats av utredaren Aarno Miettinen föreslås att kommuner med skärgårdsdel (35) inte längre ska få skärgårdstillägg.

Skärgårdskommunerna (8) har föreslagits bli beaktade också i fortsättningen när det gäller skärgårdstillägg, men också för deras del kommer skärgårdstilläggen enligt skärgårdsdelegationens beräkningar att minska med 45 % och 5 miljoner euro. Skärgårdstilläggets andel i skärgårdskommunernas statsandelar skulle sjunka från 10 % till 5 %.

Förslaget skulle göra slut på tillämpningen av det centrala skärgårdspolitiska instrument som sedan flera årtionden har använts i kommunerna med skärgårdsdel och i betydlig grad undergräva den skärgårdspolitik som bedrivs i skärgårdskommunerna.

Kommuner med skärgårdsdel är Larsmo, Korsholm, Närpes, Vörå, Joutsa, Jyväskylä, Kivijärvi, Kuhmoinen, Luhanka, Parikkala, Ruokolahti, Taipalsaari, Kotka, Pyttis, Asikkala, S:t Karins, Nådendal, Salo, Tövsala, Nystad, Esbo, Helsingfors, Lovisa, Borgå, Raseborg, Sibbo, Hirvensalmi, S:t Michel, Nyslott, Kuopio, Juuka, Kitee, Lieksa, Rääkkylä och Vaala. Inom kommunerna med skärgårdsdel bor hälften av den skärgårdsbefolkning som avses i statsrådets förordning om skärgårdskommuner och skärgårdsdelar i andra kommuner.

Skärgårdskommuner å sin sida är Karlö, Malax, Gustavs, Pargas, Kimitoön, Enonkoski, Sulkava och Puumala.

Utredarens förslag strider mot 6 § i lagen om främjande av skärgårdens utveckling (494/1981), nedan skärgårdslagen, och det skärgårdspolitiska åtgärdsprogram 2012-2015 som regeringens ministerarbetsgrupp för förvaltning och regional utveckling bifallit den 20 juni 2012 och som arbets- och näringsministeriet godkänt i juni 2012.

Enligt 6 § i skärgårdslagen bör stat och kommun dra försorg om att skärgårdens bofasta befolkning har tillgång till kommunal service till skälig kostnad och på skäligt avstånd. Målet har främjats i trettio års tid medan

skärgårdslagen varit i kraft delvis just genom de skärgårdstillägg som ingår i kommunernas statsandelar.

I det skärgårdspolitiska åtgärdsprogrammet 2012–2015, som arbets- och näringsministeriet och ministerarbetsgruppen för förvaltning och regional utveckling godkände år 2012, konstateras att "skärgårdspolitiken fortskrider på de sätt som skärgårdslagen förutsätter " och att "de merkostnader som skärgårdsförhållanden orsakar kommunerna beaktas i utvecklande av statsandelssystemet".

Enligt artikel 174 i EU-fördraget strävar EU efter att minska eftersläpningen i de minst gynnade regionerna. Särskild hänsyn ska tas till bl.a. regioner med allvarliga och permanenta naturbetingade eller demografiska nackdelar, såsom öregioner.

Finland är relativt sett Europas skärgårdsrikaste land och det land i världen som är rikast på vattendrag. Vattendrag och skärgårdsförhållanden orsakar merkostnader i fråga om den serviceproduktion och infrastruktur som staten och kommunerna upprätthåller samt för näringslivet och medborgarna inom skärgårdsområdena. De kommuner som mest av alla splittras av hav och vattendrag har fått status som skärgårdskommuner och kommuner med skärgårdsdel. Skärgårdstilläggen kompenserar också det faktum att hänsyn inte tas till förekomsten av hav och vattendrag vid definitionen av avlägsenhet och befolkningstäthet.

I skärgården inom de kommuner som har skärgårdsdel bodde den 31 december 2012 sammanlagt 30 000 fast bosatta invånare. Skärgårdsbefolkningen består sammanlagt av 67 000 invånare. Beloppet av skärgårdstillägg till kommuner med skärgårdsdel uppgår år 2014 till cirka 6,2 miljoner euro, medan det sammanlagda beloppet av skärgårdstillägg till skärgårdskommunerna och kommunerna med skärgårdsdel uppgår till 18,6 miljoner euro.

Skärgårdstilläggens andel i kommunernas statsandelar har varit rimlig. Även ett lägre skärgårdstillägg har dock uppmuntrat kommunerna att beakta skärgården i sin verksamhet.

Skärgårdsområdena kräver särskild uppmärksamhet också i fortsättningen när det gäller statsandelar för att de mål som uppställs i den nationella skärgårdslagen ska kunna nås. Skärgårdstilläggen säkerställer för sin del att både den svensk- och den finskspråkiga skärgårdskulturen i Finland, som också värdesätts ute i Europa, bevaras. De unika skärgårdsområdena är vår starka sida nationellt sett och hjälper också till att skapa sådana nya arbetsplatser kring upplevelsenäringarna som landet är i akut behov av.

Vikten av att hänsyn bör tas till kommuner med skärgårdsdel när det gäller kommunernas statsandelar betonas av det faktum att skärgårdsområdena lämnats utan det regionalpolitiska statliga stödet under den programperiod som inleddes 2014. Enligt lagen om utveckling av regionerna (1651/2009) och

motsvarande tidigare lagar har skärgården under flera årtionden ingått i stödområde I och stödområde II (31 §).

Med hänsyn till det som sagts ovan föreslår skärgårdsdelegationen och delegationen för kommunerna inom skärgårdssystemet att

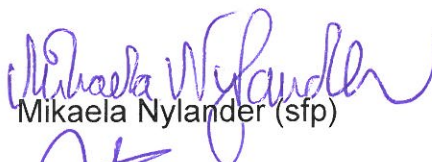
- 1) *man vid reformen av statsandelar ska ta hänsyn till skärgårdsförhållanden, så att både skärgårdskommunerna och kommunerna med skärgårdsdel får ett skärgårdstillägg - som hjälper till att täcka de kostnader och avhjälpa de brister som beror på skärgårdsförhållanden - som är på minst samma nivå som nuförtiden, möjligen minskad enligt allmän nedskärningsnivå, och att*
- 2) *en bedömning av skärgårdstilläggets tillräcklighet i fråga om kommuner med skärgårdsdel görs på det sätt som förutsätts i det skärgårdspolitiska åtgärdsprogrammet 2012-2015.*

Helsingfors den 14 februari 2014

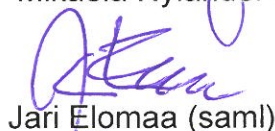
Delegationen för kommunerna inom skärgårdssystemet

Skärgårdsdelegationens medlemmar:

Ordförande, Borgå
stadsfullmäktiges ordförande

Mikaela Nylander (sfp)

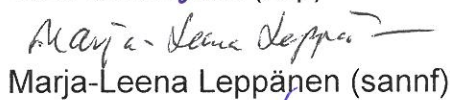
Företagare, stadsstyrelsens
ordförande, Kotka

Jari Elomaa (saml)

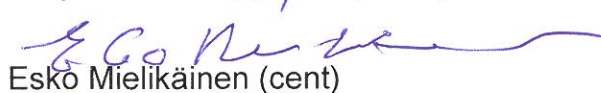
Rehabiliteringsdirektör, Pargas

Tiina Johansson (sdp)

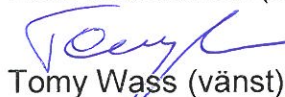
Byråchef

Marja-Leena Leppänen (sannf)

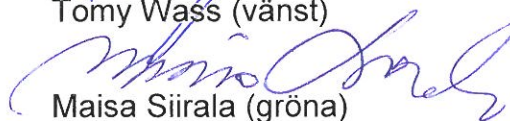
Jordbrukare, Nyslott

Esko Mielikäinen (cent)

Näringschef, Kimitoön

Tomy Wass (vänst)

Arkitekt, Esbo

Maisa Siirala (gröna)

Havsanalytiker, Borgå

Jere Riikonen (kd)

Närvarande företrädare för kommunerna:

Hirvensalmi	kommundirektör Seppo Ruhanen
Nyslott	stadsdirektör Janne Laine
Borgå	stadsdirektör Jukka-Rekka Ujula
Kotka	ordförande för skärgårdskommittén Raimo Kurki
Taipalsaari	kommunalrådet Tuure Westinen
Korsholm	kommunstyrelseledamot Johan Håkans
Sulkava	kommunfullmäktigeordförande Kaisa Ralli
Nådendal	skärgårdsombud Tiina Rinne-Kylänpää
Sibbo	kommunstyrelsens II viceordförande Clara Lindqvist
Pargas	stadsdirektör Folke Ohman
Asikkala	kommunfullmäktigeledamot Tarja Tornio

För kännedom:

Ministerarbetsgruppen för förvaltning och regional utveckling:

Näringsminister Jan Vapaavuori
Miljöminister Ville Niinistö
Justitieminister Anna-Maja Henriksson
Trafikminister Merja Kyllönen
Inrikesminister Päivi Räsänen
Undervisningsminister Krista Kiuru
Arbetsminister Lauri Ihalainen

Avdelningschef Päivi Laajala FM
Avdelningschef Taina Susiluoto ANM